

Vuoden Ympäristörakenne 2017: Tikkurilan Kirjastopuisto ja Tikkurilantori

Maritta Koivisto, päätoimittaja *Betoni*
Gretel Hemgård, maisema-arkkitehti *MARK*

Vantaan Tikkurilan ydinkeskustan julkiset tilat, Kirjastopuisto ja Tikkurilantori, on palkittu Vuoden 2017 Ympäristörakenteena. Aiemmin katu- ja pysäköintialueena toiminut Vantaan kaupungintalon ympäristö on muuttunut Tikkurilantorin ja Kirjastopuiston rakentamisen myötä arkkitehtonisesti ja kaupunkikuvallisesti korkeatasoiseksi kävelykeskustaksi, torikaupan alueeksi, tapahtumapaikaksi ja oleskelualueeksi.

Rakennustuoteteollisuus RTT:n ja Puutarhalliton järjestämän kilpailun tulokset julkistettiin helmikuussa 2018 Jyväskylässä järjestetyillä Viherpäivillä. Kilpailussa myönnettiin kunniakirjat palkitun kohteen rakennuttajalle sekä suunnittelussa ja toteutuksessa keskeisimmin mukana olleille tahoille. Kohdetta on esitelty aiemmin *Betoni*-lehdessä 4–2016 sivuilla 56–63.

Kunniakirjat saivat rakennuttamisesta *Vantaan kaupunki/kuntatekniikan keskus*, suunnittelusta *Maisemasuunnittelu Hemgård*, *Taiteilijaryhmä ART4* taideteoksista ja rakentamisesta *VRJ Etelä-Suomi Oy*.

Korkeatasoista elävää kaupunkikeskustaa

Tikkurilan ydinkeskustan julkisen ulkotilan suunnittelun kaupunkikuvallisena ja toiminnallisena lähtökohta on vuonna 2006 järjestetyn maisema-arkkitehtuurikilpailun tulos. Kilpailun voitti Maisemasuunnittelu Hemgård työryhmineen ehdotuksellaan Tik'kuja, jonka ansiona nähtiin kunnioitus olevaa miljöötä ja 1950-luvun mittakaavaa kohtaan.

1 Asemapiirros

2 Skeittipooli ja avajaiset. Betonisen skeittipoolin suunnittelijana on ollut maisema-arkkitehti *Janne Saario*.

3 Tammi ja aukio

Maisemasuunnittelu Hemgård

1

Gretel Hemgård

2

3

Gretel Hemgård

4

Keskustan eri rakennushankkeet, mukaan lukien uusi asemakeskus, vaikuttivat suunnittelun ja toteutuksen aikatauluun. Kymmenen vuotta kestävästä prosessista huolimatta suunnittelukilpailussa esitetyt pääideat ja aiheet säilyivät loppuun asti. Johdonmukaisen ja toteutukseen asti tinkimättömän työn ansiosta aiemmin epämääräinen, katu- ja pysäköinti-alueena toiminut kaupungin- ja kirjastotalon ympäristö on nyt toiminnallisesti monipuolinen, visuaalisesti tasapainoinen sekä arkkitehtonisesti ja kaupunkikuvallisesti korkeatasoinen oleskelu-, leikki- ja torialue.

Avara tori, elävä puisto

Kaupungintalon katutasoa ylempänä oleva edusaukio uusittiin ensimmäisenä rakennuksen peruskorjaustöiden yhteydessä talon 1950-luvun henkeä kunnioittaen. Pintakuvioidut, isot betonilaatat korvattiin uusilla, alkuperäistä vastaavilla. Myös liuskekipuportaot ja koivurivi palautettiin. Torin- ja Asematien nivelkohtaan sijoitui uuden torin kohtaamispaikaksi ja tunnuksiksi muodostunut penkkikaaren rajaama vesipeili taideteoksineen. Altaan penkin betonityö noudattaa samaa korkeatasoista laatua kuin torikannelle pari vuotta aikaisemmin valmistuneen istutussaarekkeen ovaali reunapenkki.

Torin pinnoitteena on Ristijärven harmaa graniittilaatta, jonka pintaan piirtyvät katujen suunnista kohti torin pääelementtejä osoittavat viivat, 'tikut'. Tärkein näistä vie kohti Kirjastopuistoa. Tämä on myös hyvä esimerkki tilallisen sommittelun, taiteen ja eri käyttäjäryhmiä huomioivan ympäristörakentamisen yhteensovittamisesta. Taiteilija *Riikka Latva-Sompin* musta laattarivi sisältää kiveen kaiverretun tarinan Vantaasta kotiseutuna ja ohjaa katseen kohti puiston portilla olevaa *Merja Rankin* suunnittelemaa *Tarinapuuta*, mutta laattarivi toimii samalla myös ohjaavana linjana näkövammaisille.

Arkkitehti *Olli-Pekka Jokelan* suunnitteleman kaupungin uuden valtuustosalin kohdalla avautuu näkymä moni-ilmeiseen Kirjastopuistoon. Kaupunkipuistoksi suhteellisen pienikokoisesta alueesta on pyritty luomaan tunnelmaltaan avara toimintapuisto kaikenikäisille. Yksi suunnittelun kuningasajatuksista on puistotilan kääntäminen auringon suuntaan kallistuvaksi nurmipinnaksi. Täytöllä puisto myös saadaan näyttämään todellista kokoaan suuremmalta samalla kun se ohjaa liikkumista. Syvin kohta nurmialueella on hulevesijärjestelmään kuuluva imeytyspainanne kiemurtelevan puroaiheen päätteellä.

4 Puiston rakenteissa on yhdistelty onnistuneesti monia erilaisia elementtejä ja materiaaleja.

5,7 Nurmialueella on hulevesijärjestelmään kuuluva imeytyspainanne kiemurtelevan puroaiheen päätteellä.

6 Puistonäkymä

8 Kirjastopuiston imeytyspainanne ja hulevesikouru.

9

Aukion itäreunaan, ison balsamipoppelin katveeseen sijoittuu rauhallisempi oleskelupaikka penkkeineen taustanaan laajat kukkivien pensaiden ja perennojen istutukset. Mittakaavaltaan melko tiiviit leikkipaikat sijoittuvat itäosaan lähelle pääkulkureittejä ja asuntokortteleita. Niissä lähtökohtana oli pyrkimys puhutella lasten mielikuvitusta ja halua yhteisleikkeihin tai pieniäkin lapsia sopivan haastavaan kiipeilyyn. Kirjaston lähellä kahden käytävän välissä on pienehkö, mutta puiston valmistumisesta lähtien suuren suosion saanut skeittipooli, jonka on suunnitellut maisema-arkkitehti *Janne Saario*.

Taide oleellinen osa kokonaisuutta

Taide on sisällytynyt suunnittelutyöhön jo kilpailu- ja yleissuunnitteluvaiheessa, jonka tuloksena syntyi puiston, pysäköintilaitoksen ja toriaukion käsittävä taidekonsepti taiteilija *Johanna Hyrkäsen* laatimana. Taidekonseptia työstettiin jatkosuunnittelussa eteenpäin kaupungin valitseman taiteilijaryhmä ART4 kanssa. Teemaksi nousi 1950-luku ja koti: oman paikan etsiminen ja löytyminen kaupungissa ja yhteiskunnassa. Teemat näkyvät myös hyvää mieltä huokuvien taideteosten nimissä, kuten

Riikka Latva-Sompin Kotiseutu, *Outi Turpeisen* Matkalla kotiin, *Merja Rankin* Tarinapuu ja *Merja Rankin* ja *Outi Turpeisen* vesialtaassa oleva Apaja, joka koostuu pronssisesta kalastajatyöstä, valokaloista ja penkille unohtuneista pronssiin valetuista takista, hatusta ja salkusta.

Yksi aktiivisen ja hyvin ohjatun suunnitteluprosessin saavutuksista oli pysäköintilaitoksen maanpäällisten rakenteiden, eli ajorampin ja sisäänkäyntirakennuksen ulkoasun sovittaminen puiston kokonaisilmeeseen. Arkkitehti *Mikko Kaira* suunnitteli puiston eteläosaan sopivan sisäänkäyntirakennuksen ilman sinisiä P-kylttejä materiaalina muuallakin puistossa käytetty cor-ten-teräs. *Jaana Brinckin*, *Riikka Latva-Sompin* ja valaistussuunnittelijan teokset jalostivat kohteesta maanmerkin. Länsiosassa olevan ajorampin lasikaide valokuvateoksineen on taiteilija *Outi Turpeisen* käsialaa. Uudet taideteokset kuuluvat Vantaan taidemuseo Artsin kokoelmiin.

Puiston rakenteissa on yhdistelty onnistuneesti monia erilaisia elementtejä ja materiaaleja. Lopputulos on kuitenkin viimeistelty ja rauhallinen sekä kokonaisuutena että yksityiskohtien osalta. Eheää kokonaisuutta täydentävät laadukkaasti kivityöt, maastonmuotoilu ja

monipuoliset, hyvin hoidetut istutukset huolellisine rajauksineen.

Tunnustus tasokkaalle ympäristölle

Vuoden Ympäristörakenne-kilpailun tavoitteena on tehdä tunnetuksi tasokkaita ympäristökokonaisuuksia, joissa hyvällä suunnittelulla ja toteutuksella on luotu esteettisesti ja toiminnallisesti kestävä, hyvä ympäristö. Palkinto jaettiin nyt 27. kerran.

Kilpailun tuomaristossa olivat edustettuina Rakennustuoteteollisuus RTT:n, Puutarhaliiton, Kiviteollisuusliiton, Viherympäristöliiton, Suomen Maisema-arkkitehtiliiton, Suomen Arkkitehtiliiton, ympäristöministeriön ja lehdistön edustajat.

9 Betoninen pysäköintiramppi on värjätty umbra-käsitellyllä ruskehtavaan sävyyn. Ajorampin lasikaide valokuvateoksineen on taiteilija *Outi Turpeisen* käsialaa.

10, 11 Skeittipoolin edustalla on käytetty luonnonkivi- ja betonituotteita.

Tiina Kaskeano

10

Sirkka Saatinen

11

12

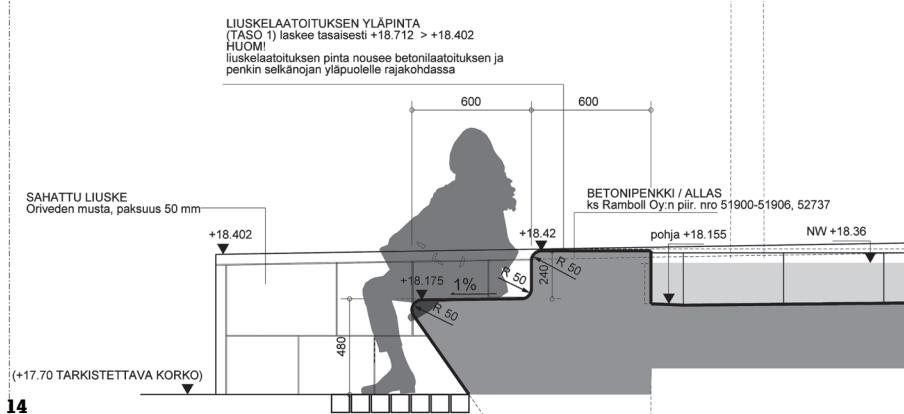

Sakari Manninen/Vantaan kaupunki

12 Vesipeili-altaan kaareva betonipenkki rajautuu Vantaan kaupungintaloon. Vesipeilin teräsmuotteihin valetut betonielementit valmistti *Betoniluoma Oy*.

13 Vesipeili-penkki on itsessään taideteos. Siihen liittyy *Merja Rankin* ja *Outi Turpeisen* "Apaja"-teos pronssisine kalastajatyttöineen ja valokaloineen. Penkillä on lisäksi pronssiset takki, hattu ja salkku.

13

14 Vesipeili-penkin leikkauspiirros.

15

15 Toriaukion betonipenkki rajaa istutussaarekkeen. Penkin istuintason leveys vaihtelee. Penkin valoi Vihdin Betoni Oy taiteilija Pertti Kukkosen betonireseptin mukaan.

Tikkurila Library Park and Tikkurila Market

The public spaces in the Tikkurila town centre of Vantaa, the Library Park and Tikkurila Market, have won the Environmental Structure of 2017 Award.

The design basis of the project, in terms of the townscape and functionality, has been the winning entry in the landscape architecture competition organised in 2006. The entry, which was submitted by a work group of Hemgård Landscape Design, paid homage to the existing milieu and the 1950s scale.

The environment that used to be just streets and parking areas without any definite character is now a functionally versatile and visually balanced area of a high standard in terms of architecture and townscape, providing venues for relaxation, play and market activities.

Tikkurila Market comprises the square in front of the City Hall, the actual market and a water basin between the two areas. The City Hall square follows the 1950s spirit of the recently

renovated building with large concrete slabs which are a reconstruction of the original paving, as well as slate stairs and birch plantings.

The square-like Tikkurila Market continues in a natural manner into the Library Park, characterised by smaller details and plenty of expression. Fairly small in area, the park is divided into two functional parts: one for sports and play, including a skateboard area, and the other an open, more serene scenery area. The lawn on the south slope provides an inviting place for relaxation. The deepest point in the lawn area is an infiltration basin which is part of the park's stormwater system.

The southern part of the Park is built on the top deck of an underground parking structure located under the Market.

Art plays an essential role in the environment formed by Library Park and Tikkurila Market. The themes of the art include the 1950s and home: looking for and finding your own place in the city and the society.